

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobců: **a) E. A., b) A. A., c) nezl. F. A.**, zastoupen zákonnou zástupkyní ad b), proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. 10. 2020, č. j. 32 Az 2/2019 - 73,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutími ze dne 11. 1. 2019, č. j. OAM-852/ZA-ZA11-ZA05-2017 a č. j. OAM-851/ZA-ZA11-ZA05-2017, žalovaný neudělil žalobcům mezinárodní ochranu podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobci podali proti rozhodnutím žalovaného dvě samostatné žaloby ke Krajskému soudu v Hradci Králové, který řízení o žalobách podle § 39 odst. 1 s. ř. s. spojil ke společnému projednání usnesením vyhlášeným do protokolu při jednání dne 27. 8. 2020 s odůvodněním, že žalobci jsou rodinnými příslušníky, jejich věci spolu souvisí, přičemž žalobci b) a c) odvíjí své potíže v zemi původu od potíží žalobce a). Rozsudkem ze dne 15. 10. 2020, č. j. 32 Az 2/2019 - 73, pak krajský soud žalobami napadená rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud v odůvodnění rozsudku úvodem konstatoval, že z azylového příběhu žalobců je zřejmé, že žalobkyně odvozuje svoji žádost o mezinárodní ochranu od problémů svého manžela, který měl v Ázerbájdžánu potíže s policisty kvůli své novinářské činnosti. Krajský soud se proto věnoval posouzení uvedených potíží žalobce. Podle krajského soudu je

z napadených rozhodnutí žalovaného zřejmé, že tento nedostál požadavkům na hodnocení skutkového stavu a věrohodnosti žalobce. Žalovaný označil žalobce za nevěrohodného z důvodu, že svá tvrzení doložil podvrženými rozsudky ázerbájdžánských soudů a tím zpochybnil i jeho novinářskou činnost spočívající v publikování článků do internetových novin s tvrzeným protistátním obsahem, že byl kvůli této činnosti předvolán na policii (tam i mučen) a že po něm bylo vyhlášeno pátrání. Žalobcova tvrzení žalovaný považoval za účelová. Takový závěr je podle názoru krajského soudu bez provedení řádného dokazování spočívajícího v ověření pravosti žalobcem doložených rozsudků ázerbájdžánských soudů znaleckým posudkem, předčasný. Tvrzení žalobce o jeho potížích ve vlasti nejsou nijak obecná ani vágní, naopak jsou po celou dobu konzistentní (shodují se s výpovědí jeho manželky) a odpovídají poměrům v zemi původu, jak vyplývají ze shromážděných zpráv (pronásledování novinářů a kritiků režimu).

[4] S ohledem na výše uvedené dospěl krajský soud k závěru, že žalovaný porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť učinil kategorický závěr o nevěrohodnosti žalobce na základě jediného důkazu – učiněného dotazu na Ministerstvo zahraničních věcí ČR, aniž by zjistil skutkový stav v takové míře, aby si mohl bez jakýchkoli pochybností učinit přesvědčivý úsudek ohledně naplnění či nenaplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, zejména za situace, kdy zprávy o zemi původu, vzhledem k žalobcem tvrzené práci aktivního novináře, hovoří ve prospěch žalobce. Pro dostatečné posouzení autentičnosti žalobcem předložených důkazů, zejména ázerbájdžánských soudních rozhodnutí ze dne 18. 9. 2016 a ze dne 9. 1. 2017 bude podle krajského soudu v projednávané věci nezbytné, aby žalovaný zadal vypracování znaleckého posudku za účelem ověření, zda se jedná o padělky rozsudků či nikoliv. Zjištěné skutečnosti poté žalovaný posoudí jednotlivě i ve vzájemné souvislosti s tvrzeními žalobce o potížích s policií a jejich intenzitě v zemi jeho původu. Stejně tak bude na žalovaném, aby případně ověřil a zjistil více informací o internetových novinách Milli-Xeber, tj. jakému obsahu se věnovaly a zda byly státem zakázány kvůli protistátní činnosti, jak tvrdí žalobce. Teprve poté si žalovaný učiní úsudek o celkové věrohodnosti žalobce a o tom, zda je jeho výpověď ohledně potíží v zemi jeho původu věrohodná, anebo zda se jedná toliko o účelová tvrzení ve snaze zabránit jeho návratu do vlasti.

[5] Důvodnou shledal krajský soud i námitku žalobkyně ohledně porušení § 36 odst. 3 správního řádu, neboť žalovaný zjevně vycházel z podkladů, které nezahrnul do jejího spisového materiálu, neseznámil ji s nimi (údajné falešné rozsudky ze země původu ve věci uvěznění a trestního stíhání jejího manžela) a nedal jí možnost procesně se vyjádřit ke zjištěním správního orgánu. Jednalo se přitom o klíčové důkazy, na jejichž základě žalovaný dospěl k závěru o nevěrohodnosti tvrzení manžela žalobkyně o jeho potížích v zemi původu. V daném případě žalovaný měl uvedené důkazy a k tomu opatřenou informaci MZV ČR ze dne 6. 11. 2018, č. j. 136011/2018-LPTP (ohledně formy a podoby čísla jednacího na rozsudku ázerbájdžánského soudu) učinit také součástí spisového materiálu žalobkyně, který byl veden odděleně a pod jinou spisovou značkou než případ žalobce.

[6] Vzhledem k výše uvedenému krajský soud zrušil obě napadená rozhodnutí z důvodů uvedených v § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění.

III.

[7] Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. a) a d) s. ř. s.

pokračování

[8] Stěžovatel namítal, že krajským soudem uložená povinnost přezkoumání rozsudků ázerbajdžánských soudů je zcela nad rámec zákona o azylu a zcela v rozporu s pravidly azylového řízení, tak jak je zakotveno v § 19 zákona o azylu. Stěžovateli není známo, jak by jinak validně mohl ověřit dané skutečnosti. Učinil tak jediným možným způsobem, a to dotazem na Ministerstvo zahraničních věcí, od něž obdržel informaci, která podrobně popisuje podobu čísel jednacích a systematiku soudní struktury v Ázerbájdžánu. Kopie rozsudků předložených žalobci vykazují značnou chybovost v systematice a číslech jednacích, tak jak je sepsáno v předmětné informaci. Stěžovatel z povahy azylového řízení nemůže oslovit žádného znalce z Ázerbájdžánu k vyslovení pravosti či nepravosti daných dokumentů, neboť jedině tam by byl takový požadavek rozumný a logicky proveditelný či popřípadě oslovit orgány činné v trestním řízení země původu. Stěžovatel nezná a není si vědom jakéhokoli soudního znalce s povědomím o trestních rozsudcích ázerbajdžánských soudů a možného reálného ověření jejich pravosti z území České republiky. Takový požadavek ze strany krajského soudu je požadavkem zcela nereálným a navíc v rozporu s povahou azylového řízení. Stěžovatel učinil maximum k ověření skutečností, jež žalobci přednesli v průběhu řízení, opřel své odůvodnění o informace o zemi původu a náležitě je zdůvodnil.

[9] Stěžovatel dále poukazoval na to, že žalobce nebyl schopen předložit ani jeden ze svých tvrzených téměř 100 napsaných článků, které měl publikovat prostřednictvím internetových opozičních novin portálu Milli-Xeber a prostřednictvím sociálních sítí. Žalobce předložil stěžovateli kromě dvou rozsudků soudu, ještě údajně novinářský průkaz Milli-Xeber vydaný dne 23. 2. 2014 a dokument z Milli-Xeber pojmenovaný jako Představení ze dne 1. 12. 2016. Žalobce tvrdil, že pro předmětný internetový portál Milli-xeber.az pracoval od konce února 2014 do konce roku 2016. Tomuto portálu měla být podle slov žalobce zrušena licence a portál již neměl fungovat. K tomu stěžovatel uvedl, že podle obecně dostupných informací na internetu je portál Milli-xeber.az portálem zcela funkčním a byl založen dne 22. 6. 2015. Dané informace jsou zcela v rozporu s novinářským průkazem žalobce, ale i s dokumentem nazvaným v překladu Představení. Činnost portálu nebyla nikdy přerušena, jak vyplývá z obecně dostupných internetových zdrojů. Je tak patrné, že žalobce nemohl být zaměstnancem portálu Milli-Xeber od roku 2014 a nemohl pro něj psát články, neboť daný portál v roce 2014 neexistoval. Uvedené skutečnosti potvrzují původní názor stěžovatele o nevěrohodnosti osoby žalobce, jeho příběhu a následně i příběhu jeho rodinných příslušníků. Krajským soudem uložená povinnost je podle názoru stěžovatele zcela nadbytečná, neboť stěžovatel se v napadeném rozhodnutí žalobcem přednesenými skutečnostmi dostatečně zabýval, opřel je o dostatečné množství informací z dohledatelných zdrojů.

[10] Stěžovatel zpochybnil i tvrzení žalobce, že pokud by skutečně publikoval prostřednictvím internetu své články, nedodal jako důkaz své novinářské činnosti ani jediný a nedisponuje ani manuskriptem. Stěžovatel považoval takové tvrzení za nepravděpodobné. Pokud by žalobce byl skutečně novinářem, jistě by disponoval alespoň jediným článkem z téměř 100 článků, které podle svých tvrzení publikoval na internetu. Jak je obecně známo, internet se dá označit za tzv. „dlouhopaměťové“ medium. Je velmi nepravděpodobné, že by nebylo možné nalézt alespoň jeden článek, jehož je žalobce tvrzeným autorem nebo alespoň manuskript, které by daná tvrzení podpořily. Podle stěžovatele je to jen další podpůrný důkaz osvědčující nevěrohodnost žalobce a jeho příběhu. Žadatelem předložené dokumenty jsou podvrhy, vyhotovené za účelem azylového řízení v Evropě.

[11] Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Ze správního spisu vyplývá, že žalobci požádali o udělení mezinárodní ochrany v České republice dne 17. 10. 2017 poté, co byli na její území přepraveni ze Spolkové republiky Německo (kde rovněž požádali o mezinárodní ochranu) na základě tzv. dublinského řízení. Dne 24. 10. 2017 byl se žalobci proveden pohovor. Oba shodně uvedli, že mají ázerbájdžánskou národnost, vyznávají islám, nejsou členy žádné politické strany. Žalobce a) uvedl, že se o politiku zajímá. Mají nezletilého syna, který se narodil v Německu. Naposledy ve vlasti žili v B. Ázerbájdžán opustili dne 18. 1. 2017 letecky do Evropy, poté přesedli do auta a byli převaděčem odvezeni do Německa. Žalobce uvedl, že o mezinárodní ochranu požádal z důvodu pronásledování policií ve vlasti, byl i zatčen. Působil jako novinář, psal články na internetu pro novinový portál Milli-Xeber.az, zmiňoval se v nich o různých mítincích, zveřejňoval fotografie z těchto akcí, psal články o korupci, o nezákonném jednání státních úředníků apod. Uvedenému portálu byla zrušena licence, tato stránka již neexistuje. Stát zakázal její činnost kvůli protistátnímu obsahu. Uvedl, že psát začal v únoru 2014, celkově publikoval cca 100 článků. Poslední článek publikoval ke konci roku 2016, týkal se úplatků, které přijímají státní zaměstnanci. Jeho články již nejsou na internetu dostupné, byly zablokované a smazané, nemá je nikde uložené ani vytištěné, vše bylo zabaveno. S internetovými novinami Milli-Xeber měl uzavřenou smlouvu, má průkazku zaměstnance – novináře, pracoviště měl v B. Uvedl, že uvedený portál byl v prosinci 2016 uzavřen a lidé, kteří pro něj pracovali, byli pronásledováni policií a bylo jim vyhrožováno. Od jeho působení v internetových novinách se o něho začala zajímat policie, zatýkali ho, vyhrožovali mu, chtěli po něm úplatky. Poprvé byl zatčen 17. 9. 2016. Toho dne se v B. zúčastnil povolené protestní akce (konané na stadionu) proti neoprávněnému zatýkání z důvodu politických názorů. Akce byla hlídána policií. Když akci opouštěl (mezi šestou a sedmou hodinou večerní), fotografoval zásah policie, která napadala některé její účastníky. Přistoupili k němu tři muži v civilu, naložili ho do policejního auta a odvezli na policejní stanici v B. Policie po něm nejdříve chtěla, aby zavolal svému otci, aby zaplatil výkupné za jeho propuštění. Žalobce odmítl, protože otec je nemocný. Policisté na něho přesto naléhali, aby zavolal. Poté ho odvedli do jiné místnosti, kde ho svlékli a začali ho bít. Strávil tam noc, druhý den byl přiveden k soudu, kde se mohl vyjádřit. Uvedl, že nedělal nic nezákonného, pořizoval dokumentaci v souladu se svým zaměstnáním. Policisté však tvrdili, že porušil zákon. Dostal trest uvěznění v délce 30 dnů, který vykonal a finanční pokutu 500 manat. Rozsudek soudu o svém uvěznění ze dne 18. 9. 2016 obdržel až po propuštění z vězení. Poté následovaly „nepříjemnosti“ formou telefonátů jeho manželce a otci, zastrašovali je, že bude opět uvězněn a nedopřejí mu klidu. Policií byl zadržen ještě asi třikrát až pětkrát, vždy po nějaké akci, jíž se účastnil (přes noc byl zadržen asi třikrát) a opět následovaly telefonáty jeho rodině o úplatek za jeho propuštění. Ten zaplacen nebyl, po několika nebo druhý den byl propuštěn. Dále žalobce uvedl, že začátkem ledna 2017 odjeli s manželkou na dovolenou, kam mu zavolali jeho rodiče, že mu domů byl doručen rozsudek ze dne 9. 1. 2017, podle kterého je trestně stíhán a je po něm vyhlášeno pátrání. V nepřítomnosti byl odsouzen k trestu odnětí svobody vyššímu jednoho roku za protistátní činnost, týkalo se to jeho článku o korupci a zneužívání pravomoci státních úředníků. Neví, proč řízení proběhlo v jeho nepřítomnosti, neobdržel žádné předvolání. Uvedená událost byla impulsem pro urychlené opuštění vlasti. Týden před odjezdem se spojil s člověkem, který mu a jeho manželce za úplatu zajistil cestu do Německa. Uvedl, že není v kontaktu s bývalými zaměstnanci novin Milli-Xeber, s rodiči je v telefonickém kontaktu. Policie ho několikrát hledala

pokračování

v jejich domě. Jeho bývalí kolegové a jiní aktivisté mají v Ázerbájdžánu podobné problémy. Na podporu svých tvrzení žalobce předložil průkaz novináře Milli-Xeber, potvrzení Milli-Xeber ze dne 1. 12. 2016 (potvrzující jeho činnost novináře a měsíční zatčení), rozsudek soudu ze dne 18. 9. 2016 a rozsudek soudu ze dne 9. 1. 2017 o vyhlášení pátrání po jeho osobě a trestním stíhání. Žalobkyně v rámci svého pohovoru potvrdila, že o mezinárodní ochranu žádá z důvodů potíží svého manžela s policií. V podstatě shodně jako žalobce vypověděla o jeho potížích. Její osobní problémy spočívaly v tom smyslu, že jí bylo opakovaně telefonicky vyhrožováno (10x až 15x), že manžela zatknou a nenechají je v klidu. Neví, kdo konkrétně jí volal, představili se jako policie. Vlast opustili poté, co se dozvěděli o trestním stíhání jejího manžela. V případě návratu se obává uvěznění manžela. Nechce žít se synem ve strachu a sama, obává se i o jeho budoucnost. Do vlasti se vrátit nechce.

[15] Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, je-li a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování (mimo jiné) pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.

[16] Ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 - 119, musí žadatel o azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu kumulativně splnit následující kritéria: (1) musí se nacházet mimo zemi svého původu (tato podmínka není explicitně v zákoně o azylu stanovena, neboť se presumuje z povahy věci); (2) musí mít odůvodněný strach; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování; (4) ochrana v zemi původu selhala; (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (viz § 15 zákona o azylu).

[17] Ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu (ve vazbě na čl. 43 Listiny základních práv a svobod, resp. z důvodu existence tohoto ustanovení na ústavní úrovni) speciálně cílí na jediný důvod pronásledování, jenž se do určité míry překrývá (ovšem neshoduje) s jedním z důvodů pronásledování podle písmene b) téhož ustanovení (zastávání určitých politických názorů). Rozdílem je pak vazba na zkušenost již uskutečněného (prožitého) pronásledování, o niž se objektivně opírá též odůvodněný strach z dalšího pronásledování v případě návratu ve smyslu podmínky (2) (viz rozsudek ze dne 31. 7. 2014, č. j. 5 Azs 20/2014 – 44).

[18] Z uvedeného vyplývá, že zkušenost s pronásledováním je podmínkou pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Naproti tomu § 12 písm. b) zákona o azylu tuto podmínku nestanoví a pracuje pouze s odůvodněným strachem z pronásledování v případě návratu do země původu. Institut politického azylu je koncipován jako ochrana před budoucím pronásledováním, proto důraz na již prožité pronásledování v případě azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu neznámá, že není třeba posuzovat, zda žadateli o mezinárodní ochranu pronásledování nadále (do budoucna) hrozí. Ovšem je-li podmínka již existující zkušenosti s pronásledováním v zemi původu dána, nebude již v běžných případech nutné věnovat této otázce takovou pozornost, neboť takovou skutečnost bude možno v případě absence okolností vylučujících možnost budoucího pronásledování presumovat (srov. Husseini F., Bartoň M., Kokeš M., Kopa M. a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 1341).

[19] Taktéž směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (kvalifikační směrnice), kterou je třeba vztahovat na posuzování mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) zákona o azylu, v čl. 4 odst. 4 stanoví, že skutečnost, že žadatel již byl pronásledován, je závažným ukazatelem

odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení vážné újmy se již nebude opakovat.

[20] V případě zkoumání odůvodněnosti strachu z pronásledování je třeba aplikovat tzv. test přiměřené pravděpodobnosti: „*Přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu (...) je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (tzn. že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje nižší důkazní standard než v civilních věcech) [tím méně to znamená, že v případě návratu do země původu musí být nastání nežádoucího důsledku prakticky jisté (tzn. že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje a fortiori i nižší důkazní standard než standard „nade vši pochybnost“ v trestních věcech)], nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek brozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82).

[21] Důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti se aplikuje nejen v rámci celkové úvahy o pravděpodobnosti pronásledování, ale nutně i na posouzení věrohodnosti jednotlivých dílčích tvrzení žadatele o azyl, která jsou posléze podkladem této celkové úvahy. To znamená, že pokud je přiměřeně pravděpodobné, že daná událost proběhla tak, jak tvrdí žadatel o azyl, správní orgán musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Správní orgán může zcela vyloučit z celkového posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestaly (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Ostatní tvrzení musí být součástí celkového posouzení rizika pronásledování, kde jim bude přisouzena váha podle míry pravděpodobnosti, s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017 – 40).

[22] Správní orgán tedy nemůže ze svého posuzování vyloučit tvrzené skutečnosti např. pouze proto, že nelze vyloučit jiný průběh událostí než ten předestřený žadatelem či že existuje alternativní vysvětlení pro určité skutečnosti, které je stejně pravděpodobné. Pokud je byt' jen přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žadatele je pravdivé či že se určitá skutečnost udála tak, jak uvádí žadatel, správní orgán nesmí toto tvrzení prohlásit za nevěrohodné a vyloučit je z dalšího posuzování; naopak, musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti žádosti a přiřadit mu příčnou váhu.

[23] Jiná situace je, pokud je žadatel nevěrohodný ve všech relevantních aspektech své žádosti; v tomto případě (a pouze v tomto případě) může správní orgán bez dalšího posoudit žadatele jako nevěrohodného a nemusí detailně posuzovat jeho jednotlivá dílčí tvrzení (viz výše citovaný rozsudek č. j. 5 Azs 66/2008 – 70, nebo rozsudky ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017 – 40, a ze dne 17. 4. 2019, č. j. 6 Azs 331/2018 – 34).

[24] Specifikem řízení ve věci mezinárodní ochrany je pravidlo „v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“ (benefit of doubt). Jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí správní orgán v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 – 89).

[25] V projednávané věci stěžovatel nepovažoval žalobce a jeho azylový příběh za celkově nevěrohodný ve smyslu výše uvedených závěrů. Problematickými shledal tvrzení žalobce

pokračování

o nejzávažnějších problémech, kterým měl ve vlasti čelit. Konkrétně šlo o 30denní věznění v září 2016 a následné odsouzení a vyhlášení pátrání po osobě žalobce v lednu 2017, která žalobce dokládal ázerbájdžánskými soudními rozhodnutími ze dne 18. 9. 2016 a ze dne 9. 1. 2017. Podle názoru stěžovatele nesrovnalosti v zápise čísla jednacího, které podle jeho zjištění neodpovídají způsobu, jakým jsou čísla jednací ázerbájdžánskými soudy zapisována, zpochybňují autentičnost těchto rozhodnutí. Ač tedy mají předložená soudní rozhodnutí na první pohled přesvědčivou podobu, včetně razítka, podpisu soudce a grafické úpravy, nemůže se jednat o autentické soudní rozhodnutí, neboť číslo jednací obsahuje zjevnou, hrubou chybu. K uvedenému závěru dospěl stěžovatel na základě informací volně dostupných na internetu a jím vyžádané informace Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 6. 11. 2018, č. j. 136011/2018-LPTP, která obsahuje odpověď na dotaz, jak se podle ázerbájdžánské legislativy značí poslední čtyřčíslí čísla jednacího (uvedené za lomítkem) v soudním rozhodnutí. Další problémy žalobce (krátkodobá zadržování na protestních akcích a výslechy na policii) pak podle stěžovatele svojí intenzitou nedosáhly závažnosti pronásledování podle zákona o azylu.

[26] Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem konstatuje, že azylový příběh žalobců lze označit za konzistentní a za souladný s dostupnými informacemi o zemi jejich původu, kdy je o Ázerbájdžánů známo, že tamní stav dodržování lidských práv a svobod je špatný, že dochází k zatýkání a věznění osob kritických vůči režimu, novinářů a obecně osob vystupujících proti režimu (viz informace Ministerstva vnitra České republiky, OAMP: Ázerbájdžán - Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 3. 7. 2018; Výroční zpráva Human Rights Watch - Ázerbájdžán, ze dne 18. 1. 2018; Výroční zpráva Amnesty International 2018 - Ázerbájdžán, ze dne 22. 2. 2018; Výroční zpráva Freedom House - Svoboda ve světě 2018 - Ázerbájdžán, leden 2018; Zpráva Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) - Údaje o zemi, Ázerbájdžán, 2016; vše založeno ve správním spisu). Vzhledem k tvrzení žalobce, že pracoval jako novinář a psal články kritické vůči státnímu režimu, je přiměřeně pravděpodobné, že mohl být terčem pronásledování ze strany státních orgánů. Podle konstantní judikatury zdejšího soudu je třeba za uvedené situace z výpovědi žalobců vycházet a naopak je úkolem stěžovatele jakožto správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost jejich výpovědí vyvracejí či zpochybňují, přičemž musí na základě § 3 správního řádu vycházet při svém rozhodování ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu (srov. např. rozsudky ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 – 89, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS, nebo ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009 - 98, č. 1913/2009 Sb. NSS).

[27] S ohledem na výše uvedené se Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěrem krajského soudu, že stěžovatel porušil § 3 správního řádu, neboť na základě jediného důkazu (dotaz na Ministerstvo zahraničních věcí ČR) učinil kategorický závěr o nevěrohodnosti žalobců, aniž by zjistil skutkový stav v takové míře, aby si mohl bez jakýchkoli pochybností učinit přesvědčivý úsudek ohledně naplnění či nenaplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Zdejší soud nezpochybňuje tvrzení stěžovatele, že ověření autenticity ázerbájdžánských soudních rozhodnutí způsobem požadovaným krajským soudem (zadání vypracování znaleckého posudku) bude pro něj komplikované. Tuto skutečnost však nelze klást k tíži žalobcům, kteří ve správním řízení unesli své břemeno tvrzení a důkazní, a nemůže být ani důvodem pro rezignaci na zákonnou povinnost stěžovatele zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v nezbytném rozsahu pro jeho rozhodnutí. Nelze proto souhlasit se stěžovatelem, že krajským soudem požadované doplnění skutkového stavu je zcela nad rámec zákona o azylu a v rozporu s pravidly azylového řízení.

[28] Pokud jde o tvrzení stěžovatele ohledně data založení internetového portálu Milli-Xeber.az a jeho následného fungování, jimiž zpochybňoval pravost novinářského průkazu

žalobce ze dne 23. 2. 2014 a dokumentu pojmenovaného jako Představení ze dne 1. 12. 2016, a tím i samotnou novinářskou činnost žalobce pro uvedený portál, tato jsou pro posouzení zákonnosti napadeného rozsudku irelevantní. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu totiž není správní orgán oprávněn doplňovat argumentaci neuvedenou v přezkoumávaném aktu až v soudním řízení (k tomu srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2019, č. j. 3 As 232/2017 - 102, ze dne 29. 6. 2016, č. j. 2 As 58/2016 - 25 a ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008 - 71, publ. pod č. 1566/2008 Sb. NSS). Navíc se jedná o skutečnosti, které stěžovatel uplatnil až poté, co byl vydán napadený rozsudek krajského soudu. K takovým novým skutečnostem Nejvyšší správní soud nemůže přihlížet (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[29] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[30] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobcům, jimž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jim v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. května 2021

Mgr. David Hipšr
předseda senátu